

УПФ “ДСК – РОДИНА”

**ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА
ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР И
ФИНАНСОВ ОТЧЕТ**

31 декември 2017 година

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Ръководство:

Надзорен съвет:
Виолина Маринова Спасова – председател
Чаба Наги – член
Юрий Благоев Генов - член

Управителен съвет:
Доротея Николаева Николова – председател
Николай Иванов Марев – член и главен изпълнителен директор
Румяна Боянова Сотирова – член и изпълнителен директор
Михаил Петров Сотиров – член и изпълнителен директор

Адрес за кореспонденция:

гр. София, пощенски код: 1000
ул. Княз Александър I Батенберг” № 6

www.dskrodina.bg

Банка-попечител:

ТБ „Алианц България” АД – ЦУ

Инвестиционни посредници:

„Райфайзенбанк България” ЕАД
„Уникредит Булбанк” АД
“Авал ИН” АД
„Първа Финансова Брокерска Къща” ООД
„Адамант кешитъл партньрс” АД
„Ситигруп глобъл маркетс лимитед”
„София интернешънъл сек्यоритиз” АД
„Соснете женерал експресбанк” АД
„Ситибанк Европа” АД клон България КТЧ
„Елана Трейдинг” АД

ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА НА УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН
ФОНД „ДСК-РОДИНА”

ЗА 2017 ГОДИНА

ОПИСАНИЕ НА ДЕЙНОСТТА

ПОК “ДСК - Родина” АД (Компанията) получава лиценз за дейност по допълнително пенсионно осигуряване съобразно Лицензия №04 от 03.10.2000г. на Държавната агенция за осигурителен надзор, съгласно с Решение № 1 от 21.09.2000 г. на Съвета по допълнително пенсионно осигуряване. На 06.10.2000 г. Управителният съвет на Компанията приема Решение за учредяване на Универсален спестовно кооперативен пенсионно осигурителен фонд “Родина” (УСКПОФ), който Компанията управлява и представлява съгласно разрешение за управление на УПФ „ДСК - Родина” № 343 – УПФ от 25.08.2003 г. на Комисията за финансов надзор (КФН).

УСКПОФ е регистриран по фирмено дело 1779/2001. С решение на СГС от 29.12.2003 г. наименованието на УСКПОФ е променено на Универсален пенсионен фонд “ДСК – Родина” (УПФ “ДСК – Родина” или Фонда).

Настоящото описание на Фонда осигурява само най-обща информация. Осигурените лица следва да се запознаят с правилника за организацията и дейността на Фонда, който осигурява по-детайлна информация.

Основната дейност на Фонда се извършва съгласно Кодекса за социално осигуряване (КСО) в България, който регламентира допълнителното пенсионно осигуряване в страната и подзаконовите нормативни актове в областта по прилагането му.

В Универсален пенсионен фонд се осигуряват за допълнителна пенсия всички лица, родени след 31.12.1959 г., ако са осигурени по реда на част първа на Кодекса за социално осигуряване, с изключение на лицата, които са избрали да се осигуряват във фонд „Пенсии“, съответно фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ на Държавното обществено осигуряване. Осигурителното правоотношение възниква от датата на сключване на първия осигурителен договор или от датата на служебното разпределение във Фонда, а в случаите на възобновяване на осигуряването по реда на чл.124а от КСО - от първо число на месеца, следващ месеца на избора. При промяна на участието на осигуреното лице от един в друг съответен фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване правоотношението с дружеството, управляващо фонда, в който лицето преминава, възниква от датата на прехвърляне на средствата по индивидуалната му партида.

Допълнителното задължително пенсионно осигуряване във Фонда е индивидуално. Осигуряването се осъществява с месечни парични осигурителни вноски, чийто размер се определя в Кодекса за социално осигуряване. Вноските за допълнително задължително пенсионно осигуряване и средствата, прехвърлени от друг фонд се записват и натрупват по индивидуалната партида на всяко осигурено лице към датата на постъпването им по сметката на Фонда. За осъществяване на дейността по допълнително задължително пенсионно осигуряване Компанията събира такси и удържки от Фонда, определени в Правилника за дейността на Фонда.

От 01 юли 2004 г. индивидуалните партиди се водят в левове и в дялове. Всеки дял представлява пропорционална част от нетните активи на Фонда. Стойността на един дял се изчислява всеки работен ден и е валидна само за този ден. Тя се изчислява като стойността на нетните активи на Фонда към края на предходния работен ден се раздели на общия брой дялове на Фонда към същия ден.

Стойността на нетните активи на Фонда се определя като от стойността на активите се приспадат задълженията към пенсионноосигурителното дружество за заплащане на такси и удържки и други задължения на Фонда, различни от задълженията към осигурените лица и пенсионерите. Удържките като процент от всяка осигурителна вноска се извършват преди отчитането им в дялове.

Натрупаните средства в индивидуалната партида на осигурените лица не подлежат на принудително изгъланение. Осигурените лица и Фондът не отговарят за задълженията на Компанията, която го е учредила и го управлява. Фондът не отговаря с активите си за загуби, настъпили в резултат на действия от страна на Компанията, както и за загуби от дейността ѝ.

Осигурените лица във Фонда имат право на:

- Допълнителна пожизнена пенсия за старост при навършване на възрастта му по чл. 68, ал. 1 от КСО.
- Допълнителна пожизнена пенсия за старост пет години преди навършване на възрастта на съответното осигурено лице за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО, при условие че натрупаните средства по индивидуалната му партида позволяват отпускане на такава пенсия в размер не по-малък от размера на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО.
- Еднократно или разсрочено изплащане до 50 % на натрупаната по индивидуалната партида сума при трайно намалена работоспособност над 89.99 на сто.
- Еднократно или разсрочено изплащане на натрупаните средства по индивидуалната осигурителна партида на наследниците на починал осигурен или пенсионер на Фонда при условията и реда на КСО;

Размерът на допълнителната пожизнена пенсия за старост се определя на базата на натрупаните средства по индивидуалните партиди на лицата, биометричните таблици и техническия лихвен процент, одобрени от Комисията за финансов надзор /КФН/.

Осигурените лица имат право да променят участието си във Фонда и да прехвърлят натрупаните средства по индивидуалната си партида в друг пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество съобразно условията на чл.171 от Кодекса за социално осигуряване.

Осигурените лица имат право да променят осигуряването си от УПФ във във фонда „Пенсии“, съответно фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ на Държавното обществено осигуряване /ДОО/ съобразно условията на Кодекса за социално осигуряване. Тези лица могат да възобновят осигуряването си в УПФ по реда на чл.124а от КСО.

Съгласно Кодекса са определени инвестиционни ограничения относно вида и структурата на активите на управляваните фондове. За осъществяване на дейността си и в съответствие с изискванията на КСО, Компанията управляваща Фонда сключва договор за попечителски услуги с банка – попечител, която съхранява всички активи на Фонда. Компанията е сключила договори с инвестиционни посредници за извършване на сделки с ценни книжа, свързани с управление на активите на Фонда.

ОСИГУРЕНИ ЛИЦА И НЕТНИ АКТИВИ

Към 31 декември 2017 г. в УПФ „ДСК-Родина“ членуват 525 248 осигурени лица, за които има преведена поне една осигурителна вноска. През 2017 г. броят на осигурените лица е нараснал нетно с 38 214 лица или със 7.85 % спрямо края на 2016 г. Съгласно публикуваната предварителна информация от уеб сайта на КФН през същия период пазарът е нараснал нетно с 91 464 лица или с 2.56 % спрямо края на 2016 г. Нетният ръст на осигурените лица в УПФ „ДСК-Родина“ е по-висок от този на пазара. Освен това нетният ръст на осигурените лица през 2017 г. на УПФ „ДСК-Родина“ представлява 41.78 % от нетния ръст на пазара.

Общият пазар на новоосигурени лица през 2017г. отбелязва нарастване спрямо 2016 година с 1.61%. УПФ „ДСК-Родина“ привлича 8 782 новоосигурени лица, което представлява 8.59 % пазарен дял от пазара на новоосигурени лица (според оповестената предварителна информация на уеб сайт на КФН). Нетният

Доклад за дейността на УПФ „ДСК-Родина” за 2017 г.

брой прехвърлени лица в УПФ „ДСК-Родина” от УПФ, управлявани от други ПОД, които са постъпили през 2017 г. е 30 855 лица.

Към 31 декември 2017 г. УПФ „ДСК-Родина” достига **14.32%** пазарен дял по осигурени лица, което представлява нарастване със **70 базови точки** спрямо 31.12.2016 г., което е най-високото за пазара през 2017 г.

В следващата таблица е посочена сравнителната информация за пазарните дялове по лица и за изменението им спрямо предходната година на база обобщена предварителна информация от уеб сайта на КФН.

Универсални пенсионни фондове	31.12.2017 г. (в %)	31.12.2016 г. (в %)	Промяна в пазарния дял
УПФ „Доверие”	27.10	27.40	-0.30
УПФ „Съгласие”	11.26	11.58	-0.32
УПФ „ДСК-Родина”	14.32	13.62	0.70
ЗУПФ „Алианс България”	20.49	20.68	-0.19
„Ен Ен УПФ“	8.65	8.77	-0.12
УПФ „ЦКБ - Сила”	9.04	9.32	-0.28
“УПФ - Бъдеще”	5.13	4.82	0.31
УПФ „Топлина”	1.95	1.87	0.08
УПФ „Пенсионноосигурителен институт”	2.06	1.94	0.12

Към 31 декември 2017 г. нетните активи на УПФ „ДСК-Родина” са в размер на **1 665 665 хил. лв.** От началото на годината е реализирано **нарастване на нетните активи на фонда с 348 756 хил. лв.**, което представлява **ръст от 26.48%** спрямо 31 декември 2016 г.

През отчетния период постъпленията от осигурителни вноски, заедно с получените лихви от НАП са в размер на 175 936 хил. лв., като за сравнение през 2016 г. те са 156 228 хил. лв. или през 2017г. има **12.61%** ръст на тези постъпления. През 2017 г. няма възстановени суми от НОИ за лица, които са се възползвали от правата си по §51 от ПЗР на КСО, за които в последствие е установено от страна на НОИ че не са правоимащи лица по смисъла на тази разпоредба, в сравнение с 2016 година, през която има възстановени 100 хил. лв. от НОИ, съгласно същия параграф.

През 2017 г. в УПФ „ДСК-Родина” от други универсални пенсионни фондове са прехвърлени общо средства в размер на 129 555 хил. лв., а към други универсални пенсионни фондове прехвърлените средства са в размер на 60 569 хил. лв. Нетният резултат от прехвърлените средства е 68 986 хил. лв. , като за сравнение нетният резултат от прехвърлени средства за 2016 г. е в размер на 77 327 хил. лв. Резултатите в процеса на прехвърляне водят до промяна в структурата на портфейла от осигурени лица. Съгласно обобщената предварителна информация на уеб сайта на КФН средният размер на месечните постъпления от осигурителни вноски на едно осигурено лице към 31.12.2017 г. представлява 101.05% от средния размер за целия пазар, докато към 31.12.2016 г. – този размер е представлявал 102.50% от средното за пазара.

През 2017 г. в полза на ПОК „ДСК-Родина” АД са начислени такси и удържки в размер на 20 141 хил. лв., като през 2016 г. те са били в размер на 17 467 хил. лв., или ръст от 15,31%. За сравнение ръста за 2016 г. е бил 3,68 %. Причината за нарастването спрямо предходната година е увеличението в размера на събираните такси и удържки, вследствие на по-големите размери на осигурителни вноски.

Доклад за дейността на УПФ „ДСК-Родина” за 2017 г.

Към 31 декември 2017 г. УПФ "ДСК-Родина" достига **15.81%** пазарен дял по активи, което представлява нарастване със **101 базови точки** спрямо 31.12.2016 г., което е най-високото за пазара през 2017г. В следващата таблица е посочена сравнителната информация за пазарните дялове по активи и за изменението им спрямо предходната година на база обобщена предварителна информация от КФН.

Универсални пенсионни фондове	31.12.2017 г. (в %)	31.12.2016 г. (в %)	Промяна в пазарния дял
УПФ „Доверие”	26.78	27.19	-0.41
УПФ „Съгласие”	11.23	11.46	-0.23
УПФ „ДСК-Родина”	15.81	14.80	1.01
ЗУПФ „Алианс България”	21.59	21.62	-0.03
„Ен Ен УПФ“	10.46	10.53	-0.07
УПФ „ЦКБ - Сила”	9.45	9.86	-0.41
“УПФ - Бъдеще”	2.33	2.25	0.08
УПФ „Топлина”	1.13	1.13	-
УПФ „Пенсионноосигурителен институт”	1.22	1.16	0.06

ИНВЕСТИЦИИ

В таблицата по-долу са представени компонентите на инвестиционния портфейл по видове финансови инструменти и техния дял от балансовите активи на Фонда. В годишния финансов отчет на фонда е представена по – подробна информация по отношение на структурата на управлявания портфейл.

Инвестиционни инструменти	31.12.2017 г.		31.12.2016 г.	
	Балансова стойност	Отн. дял в %	Балансова стойност	Отн. дял в %
Финансови активи, издадени в Република България, в т.ч.	320 585	19.20	331 343	25.06
<i>Дългови ЦК, издадени или гарантирани от държавата</i>	<i>234 258</i>	<i>14.03</i>	<i>262 999</i>	<i>19.89</i>
<i>Корпоративни облигации</i>	<i>207</i>	<i>0.01</i>	<i>824</i>	<i>0.06</i>
<i>Акции, дялове и права</i>	<i>86 120</i>	<i>5.16</i>	<i>67 520</i>	<i>5.11</i>
Чуждестранни финансови активи	1 215 162	72.79	871 229	65.89
Парични средства	130 363	7.81	116 352	8.8
Вземания, в т.ч.	3 397	0.20	3 252	0.25
<i>Вземания, свързани с договори за валутен форуърд</i>	<i>1 650</i>	<i>0.10</i>	<i>1 255</i>	<i>0.10</i>
<i>Други вземания</i>	<i>1 747</i>	<i>0.10</i>	<i>1 997</i>	<i>0.15</i>
Балансови активи общо	1 669 507	100.00	1 322 176	100.00

Към 31.12.2017 г. УПФ „ДСК – Родина” има вземания по договори за валутен форуърд в размер на 1 650 хил. лв. и задължения по договор за лихвен суап са в размер на 528 хил. лв. (съответно към 31.12.2016 г. има вземания по договор за валутен форуърд в размер на 1 255 хил. лв. и задължения по договори за лихвен суап в размер на 769 хил. лв.)

НЕТЕН ДОХОД ОТ ИНВЕСТИРАНЕ НА СРЕДСТВАТА НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА

През отчетния период реализираният нетен доход от инвестиране на активите на УПФ „ДСК – Родина” е положителен в размер на 132 917 хил. лв., а през 2016 г. е реализираният доход е в размер на 60 809 хил. лв.

УПФ „ДСК – Родина”	31.12.2017 (в хил.лв.)	31.12.2016 (в хил.лв.)
Нетен доход от лихви	26 945	20 652
Нетен доход от оценка на финансови активи	126 120	35 285
Нетен доход от сделки с финансови активи	(3 307)	(1 694)
Нетен доход от съучастия и дивиденди	9 567	6 454
Нетен доход от операции с чуждестранна валута	(25 123)	3 687
Други приходи (Други разходи)	(1 285)	(3 575)
Общо реализиран нетен доход	132 917	60 809

В таблицата по-долу е представена реализираната доходност на универсалните пенсионни фондове на годишна база, изчислена за двадесет и четири месечен период назад (30 декември 2015 г. – 29 декември 2017 г.) съгласно обобщена информация от КФН.

Универсален пенсионен фонд	Доходност
УПФ „Доверие”	5.05 %
УПФ „Съгласие”	6.52 %
УПФ „ДСК-Родина”	6.19 %
ЗУПФ „Алианц България”	4.80 %
„Ен Ен УПФ“	5.42 %
УПФ „ЦКБ Сила”	3.81 %
УПФ „Бъдеще ”	3.20 %
УПФ "Топлина"	3.93 %
УПФ „Пенсионноосигурителен институт”	4.53 %
Немодифицирана претеглена доходност	5.20 %

НАСТЪПИЛИ СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА СЪСТАВЯНЕ НА ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

За периода след датата, към която е съставен финансовият отчет на УПФ „ДСК – Родина“ до датата на публикуването му не са настъпили важни или значителни за дейността на Фонда некоригиращи събития, неоповестяването на които би повлияло за вярното и честно представяне на финансовите отчети.

ПОЛИТИКА НА РЪКОВОДСТВОТО ПО ОТНОШЕНИЕ НА РИСКА

УПФ „ДСК Родина“ е изложен на следните видове риск при операциите си с финансови активи:

- Кредитен риск
- Пазарен риск
- Ликвиден риск
- Законов риск
- Политически риск
- Риск от концентрация

Политиката на Ръководството по отношение измерването на видовете рискове е представена по – подробно в годишния финансов отчет на УПФ „ДСК – Родина“.

Главната цел на управлението на УПФ „ДСК – Родина“ е нарастване на пазарния дял по осигурени лица и управлявани нетни активи сред останалите универсални пенсионни фондове, повишаване на реализираната доходност от управлението на средствата на осигурените лица, поддържане и развитие на високо качество на обслужване на осигурените лица.

Дата: 12.03.2018г.

Главен изпълнителен директор:

/Николай Марев/

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ ОДИТОРИ

До акционерите на ПОК "ДСК-Родина" АД

ДОКЛАД ОТНОСНО ОДИТА НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

Мнение

Ние извършихме одит на финансовия отчет на Универсален пенсионен фонд "ДСК-Родина" („Фондът“), съдържащ отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица към 31 декември 2017 година, отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към финансовия отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики.

По наше мнение, приложеният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Фонда към 31 декември 2017 година и неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Фонда и управляващата го компания ПОК „ДСК-Родина“ АД („Компанията“) в съответствие с Етичния кодекс на професионалните счетоводители на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на финансовия отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси.

Ключов одиторски въпрос

Оценка по справедлива стойност на инвестиции

Както е оповестено в Приложения 3 и 6 на финансовия отчет балансовата стойност на финансовите инструменти, държани за търгуване е в размер на 1,535,747 хил. лв. Това представлява 91.99% от общите активи на Фонда. Тези активи са ключов фактор за резултатите от дейността на Фонда и размера на нетните му активи.

Определянето на справедливата стойност на финансовите инструменти се извършва ежедневно на база на пазарни котировки на цената им от различни публични източници към края на предходния работен ден или чрез прилагане на други оценъчни модели и техники. Процесът на оценяване често изисква значителен обем от входящи данни. Повечето от тях се получават от налични данни в готов вид от ликвидни пазари. Когато, обаче, такива данни не са разполагаеми, е необходимо ръководството да разработи приблизителни оценки на база оценъчни модели, които може да предполагат и участието на значителни преценки и допускания от негова страна.

Оценяването на финансовите инструменти, държани за търгуване, се извършва в съответствие с изискванията и на пенсионното законодателство и вътрешните правила за дейност на Фонда и управляващата го Компания.

Поради значимостта на горепосочените обстоятелства ние сме определили, че справедливата стойност на инвестициите по справедлива стойност е ключов одиторски въпрос.

Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит

В тази област, нашите одиторски процедури, наред с други такива включиха:

- Проучващи запитвания, инспекции на документи и анализи за получаване на разбиране за процеса за определяне на справедлива стойност на финансовите инструменти, държани за търгуване, както и за пряко свързаните процеси на управление на инвестиционната дейност на Фонда.

- Преглед, инспекция на документи и оценяване на адекватността на политиките, процедурите и свързаните вътрешни контроли по процеса.

- Нашите одиторски процедури включиха и следното:

- а) проучващи запитвания, отправени към експертите на Компанията, относно свързаните процеси;

- б) анализи и други аналитични процедури по отношение структурата на портфейла от финансови инструменти, държани за търгуване, с цел оценка на риска от съществени неправилни отчитания, проектиране на одиторски процедури, както и определяне на области, в които тези процедури да бъдат фокусирани (вид на емитентите и финансовите инструменти; оценка на риска: кредитен рейтинг, концентрация, валута, географско разпределение; източник на дневна преоценка);

- в) анализи на движението на инвестициите, държани за търгуване за годината;

- г) на база извадка, извършване на комбиниран тест за оценка и тестване на оперативната ефективност на вътрешни контроли и по същество на детайли, свързани с изпълнението на сделките с инвестиции, държани за търгуване през годината, който тест адресира риска от неточно отчитане или отчитане на несъществуващи покупки/продажби;

- д) равнение на номиналната стойност на инвестициите по счетоводни регистри към 31 декември 2017 година до данните от полученото потвърдително писмо от банката-попечител;

Ключов одиторски въпрос

Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит

е) на база извадка, извършване на детайлен тест по същество, на оценката по справедлива стойност на финансови активи, държани за търгуване към 31 декември 2017 година - преглед на приложените от Фонда цени и техните източници; независима проверка от одиторския екип на котировки от публични източници за цени на тези активи; анализ и оценка с повишена критичност на допусканията и преценките, направени от ръководството и използвани в експертните оценки; преизчисление на справедливата стойност;

ж) тест на ежедневните преоценки до справедлива стойност на база извадка с цел адресиране на регулаторните изисквания за ежедневна преоценка - за избрани дни и ценни книги - преглед на приложените цени, независима проверка до котировки на цени, анализ на допусканията, използвани в експертни оценки, преизчисление на преоценката;

з) преглед и оценка на източниците на ценова информация; рейтинг на входящите данни и параметри при определянето котировките на ценни книжа от независими агенции и анализ на адекватността на разпределянето по нива на йерархията на справедливите стойности;

и) оценка и проверка на пълнотата, уместността и адекватността на оповестяванията във финансовия отчет на Фонда относно определянето на справедливата стойност на финансовите инструменти.

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Управителният съвет на Компанията („Ръководството“) носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване.

В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за финансовия отчет

Ръководството на Компанията носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали се дължат на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Фонда да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Фонда или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Надзорният съвет и Одитният комитет на Компанията („Лицата, натоварени с общо управление“), носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Фонда.

Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали се дължат на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали се дължат на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени

пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.

- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Фонда.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Фонда да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Фонда да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последствия от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Ние сме солидарно отговорни за изпълнението на нашия одит и за изразеното от нас одиторско мнение, съгласно изискванията на ЗНФО, приложим в България. При поемане и изпълнение на ангажимента за съвместен одит, във връзка с който докладваме, ние сме се ръководили и от Насоките за изпълнение на съвместен одит, издадени на 13 юни 2017 година от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България и от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори в България.

ДОКЛАД ВЪВ ВРЪЗКА С ДРУГИ ЗАКОНОВИ И РЕГУЛАТОРНИ ИЗИСКВАНИЯ

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него“ по отношение на доклада за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискванията по МОС, съгласно "Указания относно нови и разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора" на професионалната организация на регистрираните одитори в България – Института на дипломираните експерт счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет.
- Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

- Делойт Одит ООД и АФА ООД са назначени за задължителни одитори на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2017 година на Фонда от Общото събрание на акционерите на ПОК „ДСК-Родина“ АД, проведено на 21 септември 2017 година, за период от една година.
- Одитът на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2017 година на Фонда представлява трети пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от Делойт Одит ООД и първи пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от АФА ООД.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на Одитния комитет на Компанията на 12 март 2018 година, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Потвърждаваме, че не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Фонда и управляващата го Компания.

- За периода, за който се отнася извършеният от нас задължителен одит, освен одита, Делойт одит ООД е предоставил следните услуги на Компанията и управляваните от нея Фондове, които не са посочени в доклада за дейността или финансовия отчет на Компанията:
  - Договорени процедури свързани с финансовия надзор, в съответствие с изискванията на Международен стандарт за свързани по съдържание услуги 4400 „Ангажименти за извършване на договорени процедури относно финансова информация“, по отношение ГФО за надзорни цели на Компанията и Фондовете за 2016, представляващи съпоставяне на извадкова база на сумите в отчета за финансовото състояние и отчета за всеобхватния доход в ГФО за надзорни цели, с цел най-общо съответствие със съответните суми в одитираните годишни финансови отчети, изготвени съгласно националното счетоводно законодателство, приложимо за 2016 и МСФО.

За Делойт Одит ООД

Асен Димов
Управител
Регистриран одитор, отговорен за одита

бул. Ал. Стамболийски 103
1303 София, България

За АФА ООД

Валя Йорданова
Управител

Рени Йорданова
Регистриран одитор, отговорен за одита

ул. Оборище 38
1504 София, България

12 март 2018

Отчет за нетните активи на разположение на осигурените лица
Към 31 декември 2017 година

В хиляди лева	Бел.	2017	2016
АКТИВИ			
Парични средства и парични еквиваленти	5	130 363	116 352
Инвестиции по справедлива стойност	6	1 535 747	1 202 572
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	6.1.1	1 650	1 255
Вземания	7	1 747	1 997
Общо активи		1 669 507	1 322 176
ЗАДЪЛЖЕНИЯ			
Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска	6.1.2	528	769
Задължения	8	3 314	4 498
Общо задължения		3 842	5 267
НЕТНИ АКТИВИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА		1 665 665	1 316 909

Отчетът за нетните активи на разположение на осигурените лица следва да се разглежда заедно с пояснителните бележки към него, представляващи неразделна част от финансовия отчет, представени на страници от 4 до 27.

Финансовият отчет на страници от 1 до 27 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОК „ДСК-Родина“ АД и е подписан на 12 март 2018 г.

Николай Марев
Главен изпълнителен директор

Асен Димов
Регистриран одитор

Дата: 12.03.2018

Емилия Велева
Финансов директор (съставител)

Рени Йорданова
Регистриран одитор

Дата: 12.03.2018

**Отчет за промените в нетните активи на
разположение на осигурените лица**
За годината, завършваща на 31 декември 2017 година

В хиляди лева	Бел.	2017	2016
УВЕЛИЧЕНИЯ			
Доход от управление на финансови активи			
Приходи от лихви		26 945	20 652
Нетни печалби от оценка на финансови активи		126 120	35 285
Приходи от дивиденди		9 567	6 454
Нетна печалба от валутна преоценка		-	3 687
Други приходи		19	52
		162 651	66 130
Осигурителни вноски			
Вноски за осигурени лица по сключени договори		175 936	156 228
Постъпили средства за осигурени лица, прехвърлени от други пенсионни фондове		129 555	122 767
Други увеличения		-	100
		305 491	279 095
		468 142	345 225
НАМАЛЕНИЯ			
Разходи/загуба от управление на финансови активи			
Нетни загуби от сделки с финансови активи		3 307	1 694
Нетна загуба от от валутна преоценка		25 123	-
Разходи за обезценка		1 076	3 405
Други разходи		228	222
		29 734	5 321
Намаления, произтичащи от осигурителна дейност			
Изплатени средства на осигурени лица и техни наследници		2 871	1 804
Преведени суми на други пенсионни фондове		60 569	45 440
Средства на лица променили осигуряването си от УПФ във фонд на ДОО		6 071	22 758
Начислени такси и удържки за пенсионноосигурителното дружество	9	20 141	17 467
		89 652	87 469
		119 386	92 790
УВЕЛИЧЕНИЕ НА НЕТНИТЕ АКТИВИ ЗА ГОДИНАТА		348 756	252 435
НЕТНИ АКТИВИ В НАЧАЛОТО НА ГОДИНАТА		1 316 909	1 064 474
НЕТНИ АКТИВИ В КРАЯ НА ГОДИНАТА		1 665 665	1 316 909

Отчетът за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица следва да се разглежда заедно с пояснителните бележки към него, представляващи неразделна част от финансовия отчет, представени на страници от 4 до 27.

Финансовият отчет на страници от 1 до 27 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОК "ДСК-Родина" АД и е подписан на 12 март 2018 г.

Николай Марев
Главен изпълнителен директор

Асен Димов
Регистриран одитор

Дата: 12.03.2018

Емилия Велева
Финансов директор (съставител)

Рени Корланова
Регистриран одитор

Дата: 12.03.2018

Отчет за паричните потоци
За годината, завършваща на 31 декември 2017 година

В хиляди лева	Бел.	2017	2016
Парични потоци от оперативна дейност			
Нетни парични потоци от осигурени лица и техни наследници		173 085	154 425
Средства на осигурени лица, прехвърлени от и към други пенсионни фондове		68 986	77 327
Средства на осигурени лица, прехвърлени от УПФ към фонд на ДОО		(7 306)	(22 934)
Нетни плащания към пенсионноосигурителното дружество		(20 108)	(17 139)
Получени лихви		23 973	18 135
Получени дивиденди		9 561	6 531
Нетни потоци от покупка и продажба на финансови активи		(233 786)	(151 353)
Парични потоци от сделки с чуждестранна валута		(394)	(344)
Други парични потоци		-	(1)
Нетно увеличение на паричните средства и паричните еквиваленти за годината		14 011	64 647
Парични средства и парични еквиваленти в началото на годината		116 352	51 705
Парични средства и парични еквиваленти в края на годината	5	130 363	116 352

Отчетът за паричните потоци следва да се разглежда заедно с пояснителните бележки към него, представляващи неразделна част от финансовия отчет, представени на страници от 4 до 27.

Финансовият отчет на страници от 1 до 27 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОК „ДСК-Родина“ АД и е подписан на 12 март 2018 г.

Николай Марев
Главен изпълнителен директор

Асен Димов
Регистриран одитор

Дата: 12.03.2018

Емилия Велева
Финансов директор (съставител)

Рени Йорданова
Регистриран одитор

Дата: 12.03.2018

Бележки към финансовия отчет

1. Статут и предмет на дейност

ПОК “ДСК - Родина” АД (Компанията), ЕИК 121507164, получава лиценз за дейност по допълнително пенсионно осигуряване съобразно Лицензия №04 от 03.10.2000г. на Държавната агенция за осигурителен надзор, съгласно Решение № 1 от 21.09.2000 г. на Съвета по допълнително пенсионно осигуряване. На 06.10.2000 г. Управителният съвет на Компанията приема Решение за учредяване на Универсален спестовно кооперативен пенсионно осигурителен фонд “Родина” (УСКПОФ), който Компанията управлява и представлява съгласно разрешение за управление на УПФ „ДСК - Родина” № 343 – УПФ от 25.08.2003 г. на Комисията за финансов надзор.

УСКПОФ е регистриран на 16.02.2001 г. по фирмено дело 1779/2001 и е с БУЛСТАТ 130479810. С решение на СГС от 19.12.2003 г. наименованието на УСКПОФ е променено на Универсален пенсионен фонд “ДСК – Родина” (УПФ “ДСК – Родина”, УПФ или Фонда).

Към 31 декември 2017 г. в УПФ “ДСК - Родина” членуват 525 248 осигурени лица с активни осигурителни партиди.

През 2017 г. не са настъпвали промени в състава на Управителния и Надзорния съвет на ПОК „ДСК – Родина” АД.

Основната дейност на Фонда се извършва съгласно Кодекса за социално осигуряване в България (КСО), който регламентира държавното и допълнителното пенсионно осигуряване в страната и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

Лицата родени след 31.12.1959г. се осигуряват в Универсален пенсионен фонд за допълнителна пенсия, ако са осигурени по реда на част първа на Кодекса за социално осигуряване, с изключение на лицата, които са избрали да се осигуряват във фонд „Пенсии“, съответно фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ на Държавното обществено осигуряване. Осигурителното правоотношение възниква от датата на сключване на първия осигурителен договор или от датата на служебното разпределение във Фонда, а в случаите на възобновяване на осигуряването по реда на чл.124а от КСО - от първо число на месеца, следващ месеца на избора. При промяна на участието на осигуреното лице от един в друг съответен фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване правоотношението с дружеството, управляващо Фонда, в който лицето преминава, възниква от датата на прехвърляне на средствата по индивидуалната му партида.

Допълнителното задължително пенсионно осигуряване във Фонда е индивидуално. Осигуряването се осъществява с месечни парични осигурителни вноски, чийто размер се определя в Кодекса за социално осигуряване. Вноските за допълнително задължително пенсионно осигуряване и средствата, прехвърлени от друг фонд, се записват и натрупват по индивидуалната партида на всяко осигурено лице към датата на постъпването им по сметката на Фонда. За осъществяване на дейността по допълнително задължително пенсионно осигуряване Компанията събира такси и удържки от Фонда, определени в Правилника за дейността на Фонда.

От 01 юли 2004 г. индивидуалните партиди се водят в лева и в дялове. Всеки дял представлява пропорционална част от нетните активи на Фонда. Стойността на един дял се изчислява всеки работен ден и е валидна само за този ден. Тя се изчислява като стойността на нетните активи на Фонда към края на предходния работен ден се раздели на общия брой дялове на Фонда към същия ден.

Стойността на нетните активи на Фонда се определя като от стойността на активите се приспадат задълженията към пенсионноосигурителното дружество за заплащане на такси и удържки съгласно Кодекса и други задължения на Фонда, различни от задълженията към осигурените лица и пенсионерите. Удържките като процент от всяка осигурителна вноска се извършват преди отчитането им в дялове.

Натрупаните средства в индивидуалната партида на осигурените лица не подлежат на принудително изпълнение. Осигурените лица и Фондът не отговарят за задълженията на Компанията, която го е учредила и го управлява. Фондът не отговаря с активите си за загуби, настъпили в резултат на действия от страна на Компанията, както и загуби от дейността ѝ.

Бележки към финансовия отчет

1. Статут и предмет на дейност, продължение

Осигурените лица във Фонда имат право на:

- Допълнителна пожизнена пенсия за старост при навършване на възрастта му по чл. 68, ал. 1 от КСО.
- Допълнителна пожизнена пенсия за старост пет години преди навършване на възрастта на съответното осигурено лице за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО, при условие че натрупаните средства по индивидуалната му партида позволяват отпускане на такава пенсия в размер не по-малък от размера на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО.
- Еднократно или разсрочено изплащане до 50 % на натрупаната по индивидуалната партида сума, при трайно намалена работоспособност над 89,99 на сто;
- Еднократно или разсрочено изплащане на натрупаните средства по индивидуалната осигурителна партида на наследниците на починал осигурен или пенсионер на Фонда при условията и реда на КСО;

Размерът на допълнителната пожизнена пенсия за старост се определя на базата на натрупаните средства по индивидуалните партиди на лицата, биометричните таблици и техническия лихвен процент, одобрени от КФН.

Осигурените лица имат право да променят участието си във Фонда и да прехвърлят натрупаните средства по индивидуалната си партида в друг пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, съобразно условията на чл.171 от Кодекса за социално осигуряване. Осигурените лица имат право да променят осигуряването си от УПФ във фонд „Пенсии“, съответно фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ на Държавното обществено осигуряване /ДОО/ съобразно условията на Кодекса за социално осигуряване. Тези лица могат да възобновят осигуряването си в УПФ след изтичане на една година от избора за промяна на осигуряването по реда на чл.124а от КСО.

Съгласно Кодекса са определени инвестиционни ограничения относно вида и структурата на активите на управляваните фондове. За осъществяване на дейността си и в съответствие с изискванията на КСО, Компанията, управляваща Фонда, сключва договор за попечителски услуги с банка – попечител, която съхранява всички активи на Фонда. Компанията е сключила договори с инвестиционни посредници за извършване на сделки с ценни книжа, свързани с управление на активите на Фонда.

2. Съществени счетоводни политики

2.1. Приложими стандарти

Този финансов отчет е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС). МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти“ (МСС).

2.2. База за изготвяне

Финансовият отчет е изготвен на базата на историческата цена, с изключение на:

- Деривативни финансови инструменти, отчетени по справедлива стойност;
- Финансови активи и пасиви за търгуване, които са представени по справедлива стойност.

2.3. Сравнителни данни

Фондът представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

2.4. Функционална валута и валута на представяне

Този финансов отчет е представен в Български лева (BGN), закръглени до хиляда. Българският лев е функционалната валута на УПФ.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.5. Използване на оценки и допускания

Изготвянето на финансовия отчет в съответствие с МСФО изисква ръководството да прави оценки, предвиждания и допускания, които влияят на прилагането на политиките и на отчетените суми на активи и пасиви, приходи и разходи. Реалният резултат може да бъде различен от тези очаквания.

Очакванията и основните допускания се преразглеждат във всеки отчетен период. Повторното преразглеждане на счетоводните оценки се признава в периода, в който оценката е преразгледана, когато преразглеждането се отнася само до този период, или в периода на преразглеждането и бъдещи периоди, ако преразглеждането оказва влияние на сегашния и на бъдещите периоди.

Информация за значителни позиции, които са засегнати от оценки на несигурността и критични допускания при прилагане на счетоводните политики, които имат най-значителен ефект върху сумите признати във финансовия отчет, се съдържа в приложенията по оценка на финансови инструменти.

2.6. Финансови приходи и разходи

Приходите от лихви се начисляват текущо пропорционално на времевата база, която отчита ефективния доход от финансовия актив.

Разликите от промените на справедливата стойност на финансовите инструменти, държани за търгуване, както и разликата между отчетната стойност и продажната цена при сделки с тях, се признават като текущ финансов приход или разход.

Приходите от дивиденди се признават, когато се установи правото за тяхното получаване.

2.7. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат при първоначалното им признаване в отчетната валута на Фонда по официалния обменен курс за деня на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка).

Приходите и разходите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута в края на периода се отчитат като приходи и разходи по валутни операции.

Основните валутни курсове спрямо българския лев са както следва:

	31 декември 2017	31 декември 2016
1 EUR (фиксиран)	1.95583 BGN	1.95583 BGN
1 USD	1.63081 BGN	1.85545 BGN
100 JPY	1.44866 BGN	1.58495 BGN

2.8. Парични средства и парични еквиваленти

Фондът отчита като пари и парични еквиваленти наличните пари в брой, парични средства по разплащателни сметки, депозити в български лева и валута с оригинален срок по-малък от три месеца.

В отчета за паричните потоци получените лихви се представят намалени с платените лихви като част от покупната цена на придобитите през годината инвестиции.

2.9. Финансови инструменти

2.9.1. Финансови активи

Притежаваните от Фонда финансови активи включват следните категории: финансови активи, държани за търгуване и кредити и вземания (включващи и паричните средства и паричните еквиваленти).

Класификация

Класификацията е в зависимост от същността и целите на финансовите активи към датата на първоначалното им признаване в отчета за нетните активи на осигурените лица и включва следните категории:

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.9. Финансови инструменти, продължение

Кредити и вземания

Кредитите и вземанията, притежавани от Фонда, са недеривативни финансови активи с фиксирани или определяеми плащания, които не се котират на активен пазар.

Финансови активи, държани за търгуване

Средствата на Фонда се инвестират при спазване принципите за постигане на максимална доходност, ликвидност и диверсификация на финансовите активи съгласно изискванията на пенсионното законодателство и вътрешните правила за дейност на пенсионноосигурителното дружество. Те включват инвестиции в държавни ценни книжа, корпоративни ценни книжа, ипотечни ценни книжа, акции и други. Тези инвестиционни цели определят класификацията на финансовите активи във Фонда като финансови инструменти, държани за търгуване.

Деривативи, които не отговарят на критериите за хеджиране се класифицират и отчитат като държани за търгуване. Фондът използва деривативни финансови инструменти като валутни форуърди за управление на рисковете, свързани с промените във валутните курсове.

Признаване и оценяване

Финансови активи, държани за търгуване

Фондът признава финансовите инструменти, държани за търгуване на датата на уреждане. От този момент Фондът отчита всички приходи и разходи, свързани с промяна на справедливата им стойност в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица.

Финансовите инструменти, държани за търгуване се отчитат по справедлива стойност при първоначално признаване, за която се приема цената им на придобиване без разходите по осъществяване на сделката. Разходите пряко свързани със сделката се признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица при възникването им. Последващата оценка на тези инструменти е по справедлива стойност.

Деривативните финансови инструменти се признават първоначално по цена на придобиване и впоследствие се преоценяват по справедлива стойност. Печалбите или загубите, възникващи от промени в справедливата стойност на деривативите, се признават директно в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица. Деривативите се отчитат като активи, когато справедливата им стойност е положителна и като пасиви, когато е отрицателна.

Кредити и вземания

Кредити и вземания, първоначално възникнали във Фонда, се признават по справедлива стойност, която обичайно е равна на номиналната стойност на вземанията.

След първоначалното им признаване, кредитите и вземанията се оценяват по амортизирана стойност, с използването на метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП), намалена с провизията за обезценка. Амортизираната стойност се изчислява, като се вземат под внимание всякакви дисконти или премии при придобиването и такси, или разходи, които са неразделна част от ЕЛП. Амортизацията по ЕЛП се включва във финансовите приходи в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица. Загубите, възникващи от обезценка, се признават в отчета за промените в нетните активи като самостоятелен показател - разходи за обезценка. В края на всеки отчетен период вземанията подлежат на преглед, за да се прецени дали съществуват обективни доказателства за обезценка. Такива доказателства могат да бъдат просрочия от страна на длъжника, индикации, че може да бъде или е обявен в несъстоятелност, неблагоприятни промени в дейността на длъжника и др.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.9. Финансови инструменти, продължение

Отписване

Фондът отписва финансов актив, когато договорните права към паричните потоци от финансовия актив изтекат, или когато прехвърлят правата за получаване на договорните парични потоци от финансовия актив в транзакция, в която се прехвърлят всички съществени рискове и печалби от притежаването на финансовия актив. Всяко участие в прехвърлени финансови активи, което е създадено или запазено от Фонда, се признава като отделен актив или пасив.

Фондът извършва транзакция, при която прехвърля активи, признати в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица, но запазва част или всички съществени рискове и печалби от прехвърлените активи или част от тях. Ако са запазени част или всички съществени рискове и печалби, то прехвърлените активи не се отписват от отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица. Прехвърляне на активи със запазване на част или всички съществени рискове и печалби са например сделки със заемане на ценни книжа или с ангажимент за обратно изкупуване.

При транзакции, при които Фондът нито запазва, нито прехвърля всички съществени рискове и печалби от притежаването на един финансов актив, той отписва актива, ако не запазва контрол над него. Правата и задълженията, запазени при прехвърлянето, се признават отделно съответно като активи и пасиви. При сделки, при които се запазва контрол над актива, Фондът продължава да признава актива до степента на участие, в зависимост от това доколко е изложено на промени в стойността на прехвърления актив.

Фондът отписва определени инвестиционни ценни книжа, когато бъдат определени като несъбираеми.

2.9.2. Финансови пасиви

Финансовите пасиви на Фонда включват основно задължения към Компанията.

Фондът признава финансовите пасиви на датата на възникване по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо по амортизирана стойност.

Фондът отписва финансов пасив, когато неговите договорни задължения са изпълнени, отменени или изтекат.

2.9.3. Принципи за оценка по справедлива стойност

Справедлива стойност е цена при нормална сделка за продажба на актив или за прехвърляне на пасив, която би се случила между пазарни участници към датата на оценка. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които Фондът задължително има достъп. Фондът използва основно пазарния, и по-ограничено приходния подход, като най-често прилаганите оценъчни техники са директни и/или коригирани котирани пазарни цени и дисконтирани парични потоци.

Справедливата стойност на финансовите инструменти се определя всеки ден на база пазарни котировки на цената им към края на предходния работен ден на активен пазар за този инструмент, без в нея да се включват разходите по осъществяване на сделката. Пазарът се счита за активен, ако борсовите цени са регулярни и лесно достъпни и представляват актуални и редовно осъществявани преки пазарни сделки.

Ако пазарът за даден финансов инструмент не е активен, Фондът установява справедливата стойност, използвайки ценообразуващи модели или техники на дисконтиране на паричните потоци. Избраната техника за оценка използва максимално пазарните данни, разчита възможно най-малко на специфични за Фонда оценки, включва всички фактори, които участниците в пазара биха взели предвид при определянето на цена, и е съвместима с приетите икономически методологии за ценообразуване на финансови инструменти. Данните за техниките за оценка удачно представят пазарните очаквания и измервания за факторите на риск и доходност, присъщи на финансовия инструмент.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.9. Финансови инструменти, продължение

2.9.4. Печалби и загуби от последваща оценка

Всички печалби и загуби, възникнали в резултат на промени в справедливата стойност на финансови активи на Фонда, се признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица на ежедневна база.

2.10. Такси и удържки в полза на Компанията

За осъществяване на дейността по допълнително пенсионно осигуряване и за управление на УПФ, през 2017г. Компанията събира следните такси и удържки от осигурените лица, определени в Правилника на Фонда:

- 4.25% удържка от всяка осигурителна вноска;
- Инвестиционна такса в размер на 0,85% годишно върху стойността на нетните активи в зависимост от периода, през който те са били управлявани;

Компанията не събира такси при прехвърляне на средства от друг пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество.

Фондът не начислява други такси и удържки, освен определените в Правилника за организацията на дейността му.

2.11. Промени в счетоводните политики

Първоначално прилагане на нови изменения към съществуващи стандарти, влезли в сила през текущия отчетен период

Следните изменения към съществуващи стандарти, издадени от Съвета за Международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от ЕС, са влезли в сила за текущия отчетен период:

- **Изменение на МСС 7 Отчет за паричните потоци** - Инициатива за оповестяване – прието от ЕС на 6 ноември 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2017),
- **Изменение на МСС 12 Данъци върху дохода** - Признаване на активи по отсрочени данъци за нереализирани загуби – прието от ЕС на 6 ноември 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2017),
- **Изменения на различни стандарти „Подобрения на МСФО (цикъл 2014-2016)“**, произтичащи от годишния проект за подобрения на МСФО (МСФО 1, МСФО 12 и МСС 28) основно с цел отстраняване на противоречия и изясняване на формулировки – приети от ЕС на 8 февруари 2018 (измененията на МСФО 12 са приложими за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2017).

Приемането на тези изменения към съществуващи стандарти не е довело до промени в счетоводната политика на Дружеството.

2.12. Стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, които все още не са влезли в сила

Към датата на одобряване на настоящия финансов отчет следните нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, все още не са влезли в сила:

- **МСФО 9 Финансови инструменти** - приет от ЕС на 22 ноември 2016 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **МСФО 15 Приходи от договори с клиенти** и изменения на МСФО 15 “Дата на влизане в сила на МСФО 15” - приет от ЕС на 22 септември 2016 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **МСФО 16 Лизинг** – приет от ЕС на 31 октомври 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.12. Стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, които все още не са влезли в сила, продължение

Към датата на одобряване на настоящия финансов отчет следните нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, все още не са влезли в сила:

- **МСФО 9 Финансови инструменти** - приет от ЕС на 22 ноември 2016 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **МСФО 15 Приходи от договори с клиенти** и изменения на МСФО 15 “Дата на влизане в сила на МСФО 15” - приет от ЕС на 22 септември 2016 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **МСФО 16 Лизинг** – приет от ЕС на 31 октомври 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),
- **Изменение на МСФО 4 Застрахователни договори** – Приложение на МСФО 9 Финансови инструменти с МСФО 4 Застрахователни договори – прието от ЕС на 3 ноември 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 или при първоначално приложение на МСФО 9 Финансови инструменти),
- **Изменение на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти** – Изясняване на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти – прието от ЕС на 31 октомври 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018).
- **МСФО 7 Финансови инструменти: Оповестявания** - приет от ЕС (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 г.). Относно облекчението за преизчислението на сравнителни периоди и свързаните с тях оповестявания при прилагането на МСФО 9.
- **Изменения на различни стандарти „Подобрения на МСФО (цикъл 2014-2016)“**, произтичащи от годишния проект за подобрения на МСФО (МСФО 1, МСФО 12 и МСС 28) основно с цел отстраняване на противоречия и изясняване на формулировки – приети от ЕС на 8 февруари 2018 (измененията на МСФО 1 и МСС 28 са приложими за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),

МСФО 9 „Финансови инструменти“ напълно заменя МСС 39 „Финансови Инструменти: Признание и Оценка“, като изменя досегашните изисквания по отношение отчитането на финансови инструменти в три основни области:

- Класификация и оценка – МСФО 9 въвежда нов подход към класификацията на финансовите активи, базиран на характеристиките на паричните потоци и бизнес модела, в рамките на който се управлява съответния финансов актив.
- Обезценка – Въвежда се нов модел на обезценка на финансови инструменти до размера на очаквани кредитни загуби, който ще доведе до по-ранно отчитане на кредитни загуби.
- Отчитането на хеджирането може да следва по-точно стратегията за управление на риска, като са допустими по-широк обхват от хеджиращи инструменти и хеджирани обекти. Ретроспективната оценка на ефективността на хеджа не се изисква, а проспективната оценка се базира на принципа за икономическа връзка.

МСФО 9 определя 3 категории на класификация на финансовите активи, които заместват досегашните категории съгласно МСС 39. Тези категории са: амортизирана стойност, справедлива стойност през друг всеобхватен доход и справедлива стойност през печалби и загуби.

Фондът прилага изискванията на МСФО 9 от 01 януари 2018. Преди първоначалното прилагане на МСФО 9, съгласно изискванията на МСС 39, инвестициите на фонда бяха класифицирани като отчитани по справедлива стойност през печалба и загуба, като държани за търгуване.

Съгласно МСФО 9, портфейл от финансови активи, който се управлява и чието поведение се оценява на база справедлива стойност не е държан нито в рамките на бизнес модел с цел събиране на договорни парични потоци, нито в рамките на бизнес модел с цел събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. Ръководството на Пенсионната Компания управляваща Фонда е фокусирано основно върху информацията за справедлива стойност и използва тази информация, за целите на оценката на дейността на Фонда и вземането на решения. В допълнение, портфейл от активи, който отговаря на определението за държан за търгуване не може да бъде управляван с цел събиране на договорни парични потоци, нито с цел събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. За такъв тип портфейли събирането на договорни парични потоци е инцидентно в рамките на постигането на целта на бизнес модела. Съответно такива портфейли следва да бъдат оценявани по справедлива стойност през печалба и загуба в съответствие с МСФО 9 пар. Б.4.1.6.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.12. Стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, които все още не са влезли в сила, продължение

Изискванията на МСС 39 по отношение отчитането на финансови пасиви са пренесени в МСФО 9 с ограничени промени. Финансовите пасиви, деривати включително, отчитани като държани за търгуване продължават да се отчитат по справедлива стойност през печалби и загуби.

Тъй като инвестициите на Фонда до датата на първоначално прилагане на новия стандарт, са били отчитани като държани за търгуване и управлявани и оценявани на база справедлива стойност, те остават класифицирани като отчитани по справедлива стойност през печалби и загуби при приемането на МСФО 9. Съответно първоначалното прилагане на МСФО 9 от 01 януари 2018, не е довело до съществени промени в класификацията и оценката на финансовите инструменти държани от Фонда.

Ръководството на Компанията счита, че приемането и на останалите нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти от 01 януари 2018 няма да окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Фонда в периода на първоначалното им прилагане, поради спецификата на дейността му.

2.13. Нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС

Понастоящем, МСФО, приети от ЕС не се различават съществено от тези, приети от СМСС, с изключение на следните нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения, които все още не са одобрени от ЕС към датата на одобряване на настоящия финансов отчет (датите на влизане в сила, посочени по-долу са за първите МСФО):

- **МСФО 14 Разчети за регулаторни отсрочени сметки** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016) – ЕС е взел решение да не започва процеса по приемане на този междинен стандарт и да изчака окончателния стандарт,
- **МСФО 17 “Застрахователни договори”** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021),
- **Изменение на МСФО 2 Плащане на базата на акции** – Класифициране и измерване на сделки на базата на акции (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **Изменение на МСФО 9 “Финансови инструменти”** – Характеристики за предплащане с отрицателно обезщетение (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),
- **Изменение на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия** - Продажба или вноска на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие и последващи изменения (датата на влизане в сила е отложена за неопределен период до приключване на проекта за оценка на метода на собствения капитал);
- **Изменения на МСС 19 “Доходи на наети лица”** – Корекция на плана, съкращаване или уреждане (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),
- **Изменения на МСС 28 “Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия”** - Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),
- **Изменение на МСС 40 Инвестиционни имоти** – Прехвърляне на инвестиционни имоти (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **Изменения на различни стандарти „Подобрения на МСФО (цикъл 2015-2017)”,** произтичащи от годишния проект за подобрения на МСФО (МСФО 3, МСФО 11, МСС 12 и МСС 23) основно с цел отстраняване на противоречия и изясняване на формулировки (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),
- **КРМСФО 22 Сделки в чуждестранна валута и авансови плащания** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **КРМСФО 23 “Несигурност при третирането на данъка върху доходите”** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019).

Ръководството на Компанията очаква приемането на тези нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти да не окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Фонда в периода на първоначалното им прилагане.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.13. Нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС, продължение

Отчитането на хеджирането, отнасящо се до портфейли от финансови активи и пасиви, чиито принципи не са приети от ЕС, е все още нерегулирано.

Според преценката на ръководството на Компанията, прилагането на отчитане на хеджирането за портфейли от финансови активи и пасиви съгласно **МСС 39: Финансови инструменти: Признаване и оценяване**, няма да окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Фонда, ако се приложи към отчетната дата.

3. Политика на ръководството по отношение на риска

УПФ „ДСК Родина” е изложено на следните видове риск при операциите си с финансови активи:

- Кредитен риск
- Пазарен риск
- Ликвиден риск
- Законов риск
- Политически риск
- Риск от концентрация

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

Управлението на риска на Фонда се извършва от Комитет по управление на риска, който взема своите решения на база на анализи, оценки и предложения на отдел „Управление на риска”.

Процесът по измерване и управление на риска включва анализ на видовете рискове на които са изложени активите на Фонда и в случай на превишение на тези рискове, над предварително определено ниво отговарящо на рисковата толерантност на Фонда, вземане на решения за намаляването им.

3.1. Кредитен риск

„Кредитен риск” е общо рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент при неочаквани събития от кредитен характер, свързани с емитентите на финансови инструменти, насрещната страна по борсови и извънборсови сделки, както и държавите, в които те извършват дейност.

Ръководството разглежда три основни вида кредитен риск:

- Контрагентен риск – рискът от неизпълнение на задълженията от насрещната страна по извънборсови сделки като валутни форуърди, лихвени суапове, и други извънборсови инструменти разрешени от нормативната база. Компанията управлява този риск чрез лимит за стойността на нетното вземане от всички извънборсови сделки сключени с една насрещна страна като процент от нетните активи.
- „Рискова премия” - разликата между доходността до падеж на корпоративна, общинска или ипотечна облигация и държавна облигация със сходни параметри. Компанията анализира нивото на рисковата премия и нейното съответствие с кредитното качество на емитента.
- Инвестиционен кредитен риск - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един дългов финансов инструмент поради кредитно събитие при емитента на този инструмент. Кредитно събитие включва обявяване в несъстоятелност, неплатежоспособност, промяна в контрола, съществена промяна в капиталовата структура, намаляване на кредитния рейтинг и др. Ръководството управлява този риск като извършва качествен и количествен кредитен анализ на базата на: финансови отчети, капиталова структура, обезпечение и управление и репутация на емитента.

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.1. Кредитен риск, продължение

Таблицата по-долу представя качеството на финансовите активи като максимална кредитна експозиция, на базата на рейтинги, извлечени приоритетно от Стандард енд Пуърс. При липса на рейтинг от тази агенция са ползвани такива от Фич.

<i>В хиляди лева</i>	2017	2016
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата		
<i>Рейтинг BBB+</i>	167 101	170 368
<i>Рейтинг BBB</i>	227 025	-
<i>Рейтинг BBB-</i>	434 843	88 755
<i>Рейтинг BB+</i>	72 112	406 756
<i>Рейтинг BB</i>	108 115	76 095
	1 009 196	741 974
Корпоративни облигации		
<i>Рейтинг AA-</i>	-	3 401
<i>Рейтинг BBB+</i>	21 400	5 814
<i>Рейтинг BB+</i>	-	13 316
<i>Рейтинг BB</i>	3 743	3 940
<i>Без рейтинг</i>	207	824
	25 350	27 295
Акции, права и дялове		
<i>Без рейтинг</i>	501 201	433 303
	501 201	433 303
	1 535 747	1 202 572

Към 31 декември 2017 г. остава несигурността относно кредитния риск, свързан с държавния дълг за някои от страните. Фондът внимателно управлява този риск през годината и като резултат от това общото качество на портфейла от държавен дълг е добро.

Таблицата по-долу представя балансовата стойност на портфейла от държавен дълг по страни. Активите са представени без да е отчетена евентуална обезценка.

<i>В хиляди лева</i>	2017	2016
Държани за търгуване		
България	234 258	262 999
Бразилия	56 837	29 942
Испания	108 435	42 330
Индонезия	74 255	50 161
Италия	107 725	74 963
Мексико	58 666	35 390
Полша	-	17 685
Португалия	119 300	44 149
Румъния	126 330	88 755
Турция	72 112	49 447
Хърватия	51 278	46 153
	1 009 196	741 974

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.1. Кредитен риск, продължение

- *счетоводно третиране* - държани за търгуване
- *обезценка* – няма
- *риск на насрещна страна* - сделките се сключват DvP (доставка срещу плащане, с изключение на сделките с Български държавен дълг) и поради тази причина рискът от насрещната страна е сведен до минимум.
- *ликвидност* - емисиите представляват предимно емисии еврооблигации, издадени от съответните страни. Емисиите са качени за търговия на регулирани капиталови пазари. Текущо биват котираны обеми, по-големи от притежаваните, от множество борсови посредници и по тази причина смятаме, че ликвидният риск е нисък.
- *влияние на риска от промяна на цената* - според правилата за управление на риска на Фонда, модифицираната дюрация е методът, чрез който се измерва лихвения риск на ценната книга. Основният риск при промяна на пазарната цена на дългов инструмент с фиксиран купон е промяната в пазарните лихвени проценти. Модифицираната дюрация е показател доколко пазарната цена на дадена дългова ценна книга е чувствителна към промяната на пазарните лихвени проценти.
- *съдебни решения, използвани в преценката за обезценка на актива* – няма
- *допускания за определяне на обезценката* - няма

Таблицата по-долу представя матуриретната структура на портфейла от държавен дълг по страни.

31 декември 2017	До 1	От 1 до 3	От 3 месеца	От 1 до 5	Над 5	Общо
<i>В хиляди лева</i>	<i>месец</i>	<i>месеца</i>	<i>до 1 година</i>	<i>години</i>	<i>години</i>	
България	189	2 094	726	9 688	221 561	234 258
Бразилия	815	0	195	40 214	15 613	56 837
Испания	0	0	566	0	107 869	108 435
Хърватия	0	338	722	35 238	14 980	51 278
Индонезия	0	0	984	19 234	54 037	74 255
Италия	0	192	142	57 281	50 110	107 725
Мексико	0	697	192	57 777	0	58 666
Португалия	0	2 666	358	0	116 276	119 300
Румъния	0	0	2 274	0	124 056	126 330
Турция	0	0	1 518	63 086	7 508	72 112
	1 004	5 987	7 677	282 518	712 010	1 009 196

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.1. Кредитен риск, продължение

31 декември 2016	До 1	От 1 до 3	От 3 месеца	От 1 до 5	Над 5	Общо
<i>В хиляди лева</i>	месец	месеца	до 1 година	години	години	
България	1 373	2 949	313	30 366	227 998	262 999
Бразилия	613	-	-	29 329	-	29 942
Испания	1 527	-	6	-	40 797	42 330
Хърватия	-	122	784	6 326	38 921	46 153
Индонезия	-	-	708	18 472	30 981	50 161
Италия	-	160	83	8 439	66 281	74 963
Мексико	-	372	192	11 432	23 395	35 391
Полша	-	-	34	-	17 650	17 684
Португалия	-	600	137	-	43 412	44 149
Румъния	-	-	1 617	19 365	67 773	88 755
Турция	-	-	952	48 495	-	49 447
	3 513	4 203	4 826	172 224	557 208	741 974

3.2. Пазарен риск

Ръководството на Компанията идентифицира и измерва основните видове пазарен риск, свързани с отделните инструменти в портфейла от ценни книжа на Фонда.

3.2.1. Лихвен риск

„Лихвен риск” е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент поради изменение на нивото на лихвения процент, влияещ върху стойността на този инструмент.

Ръководството измерва лихвения риск чрез следните количествени методи:

„Дюрация” – основна мярка за чувствителността на един инструмент към изменение на нивото на лихвените проценти. Използва се методът на модифицираната дюрация да измери и управлява лихвения риск, свързан с всеки инструмент базиран на лихвен процент като облигации, лихвени суапове, фючърси базирани на лихвени проценти и фючърси базирани на облигации. Изчисление на модифицирана дюрация се извършва чрез следната формула:

Модифицирана Дюрация = (Маколи Дюрация)/(1 + У/п), където:

Маколи Дюрация – средно-претеглени парични потоци на база време:

Маколи Дюрация = $\sum (\text{Сегашна Стойност на Паричен Поток})_i \times (\text{Време до Настъпване на Паричен Поток})_i / \text{Цена на Облигация}$

У – доходност до падеж

п – брой лихвени плащания на година

Таблиците по-долу представят лихвените финансови активи на Фонда към 31 декември 2017 г. и 31 декември 2016 г. по тяхната балансова стойност съгласно лихвените им условия и матуритетната им структура.

31 декември 2017

Инструменти с фиксиран лихвен процент

В хиляди лева

	Общо	Инструменти с плаващ лихвен процент	До 1 месец	Между 1 и 3 месеца	Между 3 месеца и 1 година	Между 1 и 5 години	Над 5 години
Активи							
Парични средства	130 363	-	130 363				
Инвестиции	1 034 546	-	1 006	9 834	7 784	282 587	733 335
Общо		-	131 369	9 834	7 784	282 587	733 335

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.2. Пазарен риск, продължение

3.2.1. Лихвен риск, продължение

31 декември 2016

В хиляди лева	Инструменти с фиксиран лихвен процент						
	Общо	Инструменти с плаващ лихвен процент	До 1 месец	Между 1 и 3 месеца	Между 3 месеца и 1 година	Между 1 и 5 години	Над 5 години
Активи							
Парични средства	116 352	-	116 352	-	-	-	-
Инвестиции	769 269	176	3 672	4 874	4 940	192 399	563 208
Общо		176	120 024	4 874	4 940	192 399	563 208

Чувствителност на нетните активи към промяна на лихвените нива

Чувствителността към промяната на лихвените проценти и нейното отражение в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица, определена чрез метода на модифицираната дюрация е показана в следващата таблица:

В хиляди лева	100 базисни точки промяна в лихвените нива
Към 31 декември 2017	54 073
Към 31 декември 2016	41 777

3.2.2. Валутен риск

„Валутен риск” е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент деноминирани във валута различна от Лев и Евро поради изменение на курса на обмяна между тази валута и лев/евро.

Ръководството измерва валутния риск чрез използване на историческа волатилност на курса на съответната валута към лева или еврото и количественото определяне на експозицията на валутата като процент от нетните активи на съответния пенсионен фонд.

Таблиците по – долу представят експозициите на Фонда по видове валути към 31 декември 2017 г. и 31 декември 2016 г.

В хиляди лева	2017					Общо
	Лева	Евро	Йени	Долари		
Активи						
Парични средства	115 145	14 830	-	388		130 363
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	9 877	224 381	-	-		234 258
Корпоративни облигации		207	-	-		207
Акции, дялове, права	85 089	1 031	-	-		86 120
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	-	718 100	-	56 838		774 938
Чуждестранни корпоративни облигации	-	25 143	-	-		25 143
Чуждестранни акции, дялове, права	-	229 063	74 219	111 799		415 081
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	-	-	280	1 370		1 650
Вземания	153	1 540	-	54		1 747
Общо	210 264	1 214 295	74 499	170 449		1 669 507
Пасиви						
Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска	-	528	-	-		528
Задължения	3 314	-	-	-		3 314
Общо	3 314	528	-	-		3 842

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.2. Пазарен риск, продължение

3.2.2. Валутен риск, продължение

<i>В хиляди лева</i>	2016	2016	2016	2016	2016
Активи	Лева	Евро	Долари	Йени	Общо
Парични средства	114 446	608	1 298	-	116 352
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	41 456	221 543	-	-	262 999
Корпоративни облигации	-	824	-	-	824
Акции, дялове, права	66 523	997	-	-	67 520
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	-	442 645	36 330	-	478 975
Чуждестранни корпоративни облигации	-	26 471	-	-	26 471
Чуждестранни акции, дялове, права	-	213 807	93 684	58 292	365 783
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	-	-	805	450	1 255
Вземания	153	1 766	78	-	1 997
Общо	222 578	908 661	132 195	58 742	1 322 176
Пасиви					
Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска	-	769	-	-	769
Задължения	4 497	1	-	-	4 498
Общо	4 497	770	-	-	5 267

Фондът управлява чуждестранната валутната експозиция чрез сключване на форъурдни договори, чрез които потенциалната загуба от валутна обезценка се компенсира пропорционално от промяната в стойността на форъурда.

3.2.3. Ценови риск

„Ценови риск, свързан с инвестиции” е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент при неблагоприятни промени на нивата на пазарните цени.

Ръководството измерва ценовия риск чрез приложимия за съответния пазар количествен метод от изброените:

- Историческа волатилност измерена чрез стандартно отклонение
- β -коефициента към индексите на съответните пазари

При невъзможност за прилагане на гореописаните два метода, ръководството използва стандартното отклонение на индексите на регулираните пазари, на които се търгуват дадени финансови инструменти като заместител при цялостния анализ на портфейлите.

Стандартното отклонение за 2017 година е 2.30%, което при 95% доверителен интервал не предполага дневни загуби, надвишаващи 3.98 млн. лв.

3.3. Ликвиден риск

„Ликвиден риск” е рискът от загуби при наложителни продажби на активи при неблагоприятни пазарни условия за посрещане на неочаквано възникнали краткосрочни задължения.

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.3. Ликвиден риск, продължение

В следващите таблици е представен анализ на активите и пасивите на Фонда, анализирани според остатъчните договорни срокове до падеж:

Остатъчни договорни падежи на финансовите активи и пасиви по техните балансови стойности към 31 декември 2017г.

<i>В хиляди лева</i>	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Без договорен матуритет	Общо
Активи							
Парични средства	130 363	-	-	-	-	-	130 363
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	189	2 094	726	9 688	221 561	-	234 258
Корпоративни облигации	1	1	5	70	130	-	207
Акции, дялове и права	-	-	-	-	-	86 120	86 120
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	816	3 893	6 952	272 829	490 448	-	774 938
Чуждестранни корпоративни облигации	-	3 846	101	-	21 196	-	25 143
Чуждестранни акции, дялове и права	-	-	-	-	-	415 081	415 081
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	1 650	-	-	-	-	-	1 650
Вземания	-	-	-	-	-	1 747	1 747
Общо активи	133 019	9 834	7 784	282 587	733 335	502 948	1 669 507
Пасиви							
Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска	-	-	-	528	-	-	528
Задължения към ПОК	1882	-	-	-	-	-	1 882
Други задължения	348	580	504				1 432
Общо пасиви	2 230	580	504	528	-	-	3 842

Компанията извършва регулярно анализ на текущата ликвидност на активите и пасивите на Фонда. На база на актюерски изчисления ръководството на Компанията очаква предстоящите плащания на осигурени лица или на техни наследници в предвидените в Правилника случаи в срок от една година да са в размер на 2 989 хил. лв. Допълнително, ръководството на Компанията очаква в срок от една година трансфери на средства на лицата по реда на чл.46 от КСО от Фонда към Сребърния фонд и на средства на лицата по реда на параграф 51 от ПЗР на КСО от Фонда към НОИ в общ размер на 16 350 хил. лв.

В резултат на анализа към 31.12.2017 г. задълженията към Компанията се погасяват в рамките на един месец.

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.3. Ликвиден риск, продължение

Остатъчни договорни падежи на финансовите активи и пасиви по техните балансови стойности към 31 декември 2016г.

<i>В хиляди лева</i>	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Без договорен магуритет	Общо
Активи							
Парични средства	116 352	-	-	-	-	-	116 352
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	1 373	2 949	313	30 366	227 998	-	262 999
Корпоративни облигации	2	25	70	501	226	-	824
Акции, дялове и права	-	-	-	-	-	67 520	67 520
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	2 139	1 254	4 513	141 859	329 210	-	478 975
Чуждестранни корпоративни облигации	158	645	44	19 849	5 775	-	26 471
Чуждестранни акции, дялове и права	-	-	-	-	-	365 783	365 783
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	1 255	-	-	-	-	-	1 255
Вземания	1 997	-	-	-	-	-	1 997
Общо активи	123 276	4 873	4 940	192 575	563 209	433 303	1 322 176
Пасиви							
Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска	-	-	-	769	-	-	769
Задължения към ПОД	1 830	-	-	-	-	-	1 830
Други задължения	357	1 221	1 090	-	-	-	2 668
Общо пасиви	2 187	1 221	1 090	769	-	-	5 267

3.4. Законов риск

„Законов риск” – включва всички рискове за портфейла, свързани с промени в КСО и други нормативни актове, регулиращи инвестиционната дейност на Фонда. Подобни промени могат да доведат до загуба на пазарна стойност при привеждането на портфейла в регулация.

Ръководството наблюдава законовия риск чрез отчитане на вероятността за промени в нормативната база и разглеждане на алокацията на инвестициите спрямо тези ограничения.

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.4. Законов риск, продължение

В Държавен вестник бр. 92 от 2017 г. бе обнародван Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване. С него се извършват промени в регламентацията на допълнителното пенсионно осигуряване, в следните основни насоки:

- Развитие на системата на корпоративно управление на пенсионноосигурителните дружества, повишаване на изискванията към членовете на управителните и контролните органи;
- Усъвършенстване на изискванията към системите за управление на пенсионноосигурителните дружества;
- Развитие на функциите на банките–попечители;
- Усъвършенстване на режима за инвестиране на средствата на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване;
- Съобразяване с изисквания на законодателството на Европейския съюз;
- Повишаване на изискванията към осигурителните посредници;
- Повишаване на прозрачността на допълнителното пенсионно осигуряване и на осведомеността на осигурените лица;
- Промяна в регулаторните правомощия и усъвършенстване на производствата по издаване на разрешения и одобрения;
- Други.

Основната част от измененията, свързани с режима за инвестиране на средствата на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване влизат в сила на 18.11.2018г.. В § 155, ал.1 от ЗИДКСО е предвиден 18-месечен срок от обнародването на закона в Държавен вестник, в който пенсионноосигурителните дружества са длъжни да приведат дейността си в съответствие със закона и актовете по прилагането на Кодекса, като съгласно § 155, ал.3 от ЗИДКСО е изрично уреден срок до 31 декември 2021 г., в който пенсионноосигурителните дружества са длъжни да приведат в съответствие с предвидените изисквания към инвестиционната дейност активите, притежавани от управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване, които към датата на влизането в сила на закона не отговарят на тези изисквания.

3.5. Политически риск

„Политически риск” – произтича от появата на сътресения в политическото положение, водещи до влошаване на нормалното функциониране на държавните органи и институции. Той се изразява в предприемането от страна на официалните власти на мерки и инициативи, които могат да доведат до влошаване на пазарните и инвестиционни условия, при които Фондът осъществява своята дейност.

Ръководството наблюдава политическия риск чрез присъдения кредитен рейтинг на държавата-емитент, съответно на държавата по седалище на емитента/контрагента, както и наблюдение на политическата обстановка в държавата-емитент, съответно на държавата по седалище на емитента/контрагента.

3.6. Риск от концентрация

„Риск от концентрация“ е рискът от загуби поради неправилна диверсификация на експозиции към един емитент, група свързани лица, към един и същ икономически отрасъл или географска област.

Измерването на риска от концентрация се осъществява от Ръководството, чрез количествено определяне на експозицията към всеки емитент (група свързани лица) като процент от нетните активи.

Експозициите към финансови инструменти, надвишаващи 5% от нетните активи на УПФ, са ДЦК на Република България.

4. Използване на счетоводни преценки и предположения

Оценка на финансовите инструменти

Фондът определя справедлива стойност, използвайки следната йерархия, която отразява значимостта на факторите използвани за определяне на справедлива стойност:

- Ниво 1 - входящите данни на ниво 1 са котираните (некоригирани) цени на инструменти на активните пазари за идентични финансови инструменти;
- Ниво 2 - входящите данни на ниво 2 са входящи данни за даден актив или пасив, различни от котираните цени, включени в ниво 1, които пряко или косвено са достъпни за наблюдение. Тази категория включва инструменти, оценявани използвайки: котиран цени на подобни активи или пасиви на активни пазари; котиран цени на идентични или подобни активи или пасиви на пазари, които не се считат за активни; други техники за оценяване, където всички значими входящи данни са пряко или косвено достъпни за наблюдение, използвайки пазарни данни;
- Ниво 3 - входящите данни на ниво 3 са ненаблюдаеми входящи данни за даден актив или пасив. Тази категория включва всички инструменти, при които техниката за оценяване не включва наблюдаеми входящи данни и ненаблюдаемите входящи данни имат значителен ефект върху оценката на инструмента. Тази категория включва инструменти, които се оценяват на базата на котиран цени на подобни инструменти, където значителни ненаблюдаеми корекции или предположения се изискват за да отразят разликите между инструментите;

Техники за оценяване и значими ненаблюдаеми входящи данни

Следната таблица представя техниките за оценяване, използвани при оценяването на справедливите стойности на Ниво 3, както и използваните значими ненаблюдаеми входящи данни

Вид на финансовия инструмент	Справедлива стойност на 31.12.2017	Техника за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
Корпоративни облигации	207	Дисконтирани парични потоци	Дисконтов процент, коригиран за риска над безрисковия лихвен процент	Значително увеличение над безрисковия лихвен процент ще доведат до по-ниска справедлива стойност

Справедливи стойности от Ниво 3

Равнение на справедливите стойности от Ниво 3

Следната таблица представя равнение на движението от началното салдо до крайното салдо на справедливите стойности от Ниво 3.

В хиляди лева	Дългови ценни книжа, д-ни за търгуване
Салдо на 1 януари 2017	824
Печалби/(загуби), включени в отчета за промени в нетните активи на разположение на осигурените лица	(214)
Покупки	145
Продадени и падежирани	(89)
Изходящи трансфери от Ниво 3	(459)
Входящи трансфери към Ниво 3	-
Салдо на 31 декември 2017	207

Бележки към финансовия отчет

4. Използване на счетоводни преценки и предположения

Таблиците по-долу показват балансовите и справедливите стойности на финансовите активи и финансовите пасиви към 31 декември 2017 и 31 декември 2016 г, включително нивата им в йерархията на справедливите стойности. Не е включена информация за справедливите стойности на финансови активи, различни от тези оценявани по справедлива стойност, ако балансовата стойност е разумно приближение на справедливата стойност:

31 декември 2017	Балансова стойност					Справедлива стойност			
	Бел.	Държани за търгуване	Заеми и вземания	Други финансови пасиви	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
<i>В хил. лева</i>									
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност									
Акции, дялове и права	6	86 120	-	-	86 120	86 120	-	-	86 120
Чуждестранни акции, дялове и права	6	415 081	-	-	415 081	415 081	-	-	415 081
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	6	234 258	-	-	234 258	234 258	-	-	234 258
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	6	774 938	-	-	774 938	774 938	-	-	774 938
Корпоративни облигации	6	207	-	-	207	-	-	207	207
Чуждестранни корпоративни облигации	6	25 143	-	-	25 143	25 143	-	-	25 143
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	6.1	1 650	-	-	1 650	-	1 650	-	1 650
		1 537 397			1 537 397	1 535 540	1 650	207	1 537 397
Финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност									
Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска	6.1	528	-	-	528	-	528	-	528
		528	-	-	528	-	528	-	528

Ръководството на компанията счита, че балансовата стойност на вземания, парични средства и еквиваленти, както и задължения е приблизително равна на справедливата им стойност поради техния краткосрочен характер.

Бележки към финансовия отчет

4. Използване на счетоводни преценки и предположения

31 декември 2016

<i>В хил. лева</i>	Балансова стойност				Справедлива стойност				
	<i>Бел.</i>	Дър-ни за тър-не	Заеми и вземания	Други фин- ви пасиви	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност									
Акции, дялове и права	6	67 520	-	-	67 520	67 520	-	-	67 520
Чуждестранни акции, дялове и права	6	365 783	-	-	365 783	365 783	-	-	365 783
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	6	262 999	-	-	262 999	262 999	-	-	262 999
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	6	478 975	-	-	478 975	478 975	-	-	478 975
Корпоративни облигации	6	824	-	-	824	-	-	824	824
Чуждестранни корпоративни облигации	6	26 471	-	-	26 471	26 471	-	-	26 471
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	6.1	1 255	-	-	1 255	-	1 255	-	1 255
		1 203 827	-	-	1 203 827	1 201 748	1 255	824	1 203 827
Финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност									
Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска	6.1	769	-	-	769	-	769	-	769
		769	-	-	769	-	769	-	769

Бележки към финансовия отчет

5. Парични средства и парични еквиваленти

<i>В хиляди лева</i>	2017	2016
Парични средства в разплащателни сметки в банки	130 363	116 352
	130 363	116 352

6. Инвестиции по справедлива стойност

<i>В хиляди лева</i>	2017	2016
<i>Финансови инструменти, държани за търгуване:</i>		
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	234 258	262 999
Корпоративни облигации	207	824
Акции, дялове и права	86 120	67 520
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	774 938	478 975
Чуждестранни корпоративни облигации	25 143	26 471
Чуждестранни акции, дялове и права	415 081	365 783
	1 535 747	1 202 572

6.1. Деривативни финансови инструменти

Към 31 декември 2017г. Фондът има отворени сделки с деривативни финансови инструменти, които включват: валутен форуърд за продажба на щатски долари, валутен форуърд за продажба на японска йена и лихвен суап. Целта е намаляване на риска от промяна на валутния курс и промените в лихвените проценти, свързан с управлението на притежаваните от Фонда финансови активи. Сделките с деривативни финансови инструменти не отговарят на изискванията за отчитане на хеджиране и са отчетени по справедлива стойност в печалбата. Сделките са краткосрочни и имат следните параметри:

31 декември 2017	Валута	Падеж	Номинална стойност в оригинална валута
Валутен форуърд	Щатски долар	29.01.2018г.	103 000 000.00
Валутен форуърд	Японска йена	29.01.2018г.	5 100 000 000.00
Лихвен суап	Евро	26.06.2019г.	7 566 500.00

Реализираните през 2017 г. печалби от деривативни финансови инструменти, отчитани по справедлива стойност, са в размер на 21 178 хил. лв. Съответно реализираните загуби от оценка на хеджирани активи са в размер на 20 976 хил. лв. за 2017 г.

Към 31 декември 2016г. Фондът има отворени сделки с деривативни финансови инструменти, които включват: валутен форуърд за продажба на щатски долари, валутен форуърд за продажба на японска йена и лихвен суап. Целта е намаляване на риска от промяна на валутния курс и промените в лихвените проценти, свързан с управлението на притежаваните от Фонда финансови активи. Сделките с деривативни финансови инструменти не отговарят на изискванията за отчитане на хеджиране и са отчетени по справедлива стойност в печалбата. Сделките са краткосрочни и имат следните параметри:

31 декември 2016	Валута	Падеж	Номинална стойност в оригинална валута
Валутен форуърд	Щатски долар	27.01.2017г.	71 000 000.00
Валутен форуърд	Японска йена	30.01.2017г.	3 650 000 000.00
Лихвен суап	Евро	26.06.2019г.	7 566 500.00

Реализираните през 2016 г. загуби от деривативни финансови инструменти, отчитани по справедлива стойност, са в размер на 7 223 хил. лв. Съответно реализираните печалби от оценка на хеджирани активи са в размер на 7 320 хил. лв. за 2016 г.

Бележки към финансовия отчет

6. Инвестиции, продължение

6.1. Деривативни финансови инструменти, продължение

6.1.1. Деривативни активи, държани с цел управление на риска

<i>В хиляди лева</i>	2017	2016
- валутни деривативни финансови инструменти	1 650	1 255
	1 650	1 255

6.1.2. Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска

<i>В хиляди лева</i>	2017	2016
- деривативни финансови инструменти	528	769
	528	769

7. Вземания

Вземанията на Фонда включват вземания, свързани с инвестиции (просрочени лихвени плащания, вземания за дивиденди и други) и други краткосрочни вземания.

<i>В хиляди лева</i>	2017	2016
Вземания, свързани с инвестиции, в т.ч.	1 747	1 997
- вземания за главници, в т.ч.:	1 418	1 531
- обезценени	813	1 062
- вземания за лихви, в т.ч.:	260	388
- обезценени	256	351
- вземания за дивиденди	69	78
	1 747	1 997

Към датата на съставяне на финансовия отчет са налице емитенти, които са регистрирали просрочие по дължими лихви и/или главници, водещи до предсрочна изискуемост на емисиите. През 2017г. е начислена обезценка в размер на 1 076 хил. лв. по изброените емисии. Вземанията са надлежно предявени в рамките на съответните производства по несъстоятелност и приети от синдика.

Таблицата предоставя информация за начислените обезценки към края на отчетния период – данни за емисия, процент за извършената обезценка и стойност.

31 декември 2017

В хиляди лева

Емитент	ISIN	Вземе преди обезценка към 31 декември 2017	Начислена обезценка през 2017г.	Общо Обезценка към 31 декември 2017	Нетно Вземе към 31 декември 2017	% Обезценка
"ЕВРОЛИЗИНГ" ЕАД	BG2100025076	155	12	155	-	99.61%
"Фарин" ЕАД	BG2100015069	1 788	497	1 150	638	64.33%
"Хлебни Изделия-Подуяне" АД	BG2100011084	703	132	569	134	80.99%
„Еврокредит " ЕАД	BG2100047062	196	16	43	153	22.22%
Northern Lights Bulgaria	XS0834163601	11 723	-	11 723	-	100.00%
"Никром" АД	BG2100044069	548	57	57	491	10.42%
„Интеркапитал пропърти дивелопмънт" АДСИЦ	BG2100019079	495	241	241	254	48.76%
„Балканстрой Инженеринг Груп" АД	BG2100009062	526	121	526	-	100.00%
		16 134	1 076	14 464	1 670	

През 2016 г. са начислени разходи за обезценка в размер на 3 405 хил. лв., които включват основно разходи за обезценка на вземанията от Northern Lights Bulgaria в размер на 2 469 хил. лв.

Бележки към финансовия отчет

8. Задължения

Задълженията на Фонда включват задължения за начислени такси към Компанията и други краткосрочни задължения.

<i>В хиляди лева</i>	2017	2016
Задължения към ПОК „ДСК – Родина” АД, в т.ч.	1 882	1 830
- за такси от осигурителни вноски	687	839
- за инвестиционна такса	1 195	991
Задължения свързани с инвестиции	-	1
Задължения за превеждане на средства за лица променили осигуряването си от УПФ във фонд на ДОО	1 431	2 666
Други краткосрочни задължения	1	1
	3 314	4 498

9. Начислени такси и удържки в полза на пенсионноосигурителната компания

<i>В хиляди лева</i>	2017	2016
Такси и удържки		
Такса от осигурителни вноски	7 478	7 032
Инвестиционна такса	12 663	10 435
	20 141	17 467

10. Резерви

10.1. Резерв за гарантиране на минимална доходност

В съответствие с изискванията на КСО, Компанията е задължена да постига минимална доходност при управлението на активите на Фонда. Минималната доходност се определя от съответния регулативен орган на базата на постигнатата доходност от управлението на активите на всички фондове от съответния вид за предходния 24-месечен период, съгласно Наредба № 12 от 10.12.2003 г. на КФН.

Когато постигнатата доходност от Универсалния пенсионен фонд е с над 40 на сто по-висока от средната постигната доходност за съответния вид пенсионен фонд или превишава с 3 процентни пункта средната - което от двете числа е по-голямо, средствата от доходността над този процент се заделят за резерв от съответния фонд. Стойността на резерва не може да надвишава 1 на сто от активите на фонда.

Ако постигнатата доходност на Универсалния пенсионен фонд е под минималната доходност, разликата се покрива от резерва във Фонда. Когато средствата от резерва във Фонда не са достатъчни, Компанията покрива недостига със средствата от резерва, формиран в Компанията. Определеният размер на минималната доходност към 31 декември 2017 г. от КФН за последния 24-месечен период за УПФ възлиза на 2.24 %. Постигнатата доходност от управлението на активите на Фонда към 31 декември 2017 г. е над определения минимален размер. Постигнатата доходност не изисква образуване на резерв за гарантиране на минималната доходност във Фонда.

11. Пенсионен резерв

Осигурените лица в Универсалния фонд имат право на пожизнена пенсия, която се определя на база на актюерски разчети. Към 31 декември 2017г. в УПФ няма отпуснати пожизнени пенсии.

В съответствие с изискванията на КСО Компанията следва да заделя резерви за покриване на плащанията към лица, на които са отпуснати пожизнени пенсии, преживели по дълго от предварителните актюерски разчети. Поради това настоящият финансов отчет не следва да включва и не включва такива резерви.

Бележки към финансовия отчет

12. Други оповестявания

Към 31 декември 2017 г. и 31 декември 2016 г. Фондът не е получил от Националната агенция по приходите информация за всички дължими съответно за 2017 г. и 2016 г. суми по осигурителните партии на осигурените лица в УПФ. Поради това, ръководството на Компанията е възприело политика на отчитане на средствата по индивидуалните партии на база на действително получените плащания. Доколкото не могат да бъдат надеждно определени, свързаните с тези суми такси и комисионни дължими на Компанията, също не са признати във финансовия отчет към 31 декември 2017 г. Неполучените към 31 декември 2016 г. суми, но получени през 2017 г., са признати през 2017 г.

13. Оповестяване на свързани лица

За УПФ “ДСК – Родина” свързани лица са ПОК “ДСК - Родина” АД, „Банка ДСК” ЕАД като нейн основен акционер, ОТП Банк като едноличен собственик на капитала на „Банка ДСК” ЕАД, както и всички дружества, които са част от финансовата група на „Банка ДСК” ЕАД и ОТП Банк.

Сделките с ПОК „ДСК – Родина” АД се състоят от такси и удържки, регламентирани съгласно КСО и Правилника за дейността на Фонда, като те са разгледани по – подробно в бележка 9, а задълженията на Фонда към Компанията са оповестени в бележка 8. Задълженията на Фонда към Компанията се уреждат в кратки срокове в зависимост от периодите на възникването им.

През 2017 г., респ. 2016 г., УПФ „ДСК – Родина” не е осъществявал сделки със свързани лица извън таксите, оповестени по-горе.

14. Данъчно облагане

Приходите на Фонда не се облагат с данък по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

Приходите от инвестиране на активите на фонда, разпределени по индивидуалните партии на осигурените лица, не се облагат с данък по смисъла на Закона за данъците върху доходите на физически лица. Услугите по допълнителното пенсионно осигуряване не се облагат по реда на Закона за данък върху добавената стойност.

15. Събития след датата на отчета

Няма събития след датата на отчетния период, изискващи корекции или оповестяване във финансовия отчет на УПФ „ДСК-Родина”.